119 26.

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO CHIRURGICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis decimâ-sextâ mensis Martii, Anno Domini M. DCC. LXII.

M. CAROLO-FRANCISCO BOUTIGNY DESPRÉAUX, Doctore Medico, Præside.

Num bubones critici in febribus malignis statim incidendi?

I.

MIASMATA vitiosa, vel in corpore nata, vel extrinsecùs suscepta, & intrà circulationis vias abrepta, febribus humoralibus originem præbent. Hæ eò periculosiores, quò illa difficiliùs, aut naturalibus humorum moleculis assimilari, aut per varia colatoria foràs amandari queunt. Idcircò febris maligna tragœdias inferre solet. Etenim sævissimi morbi causa est *materia (a) multùm sed inæqualiter spissa, particulas diversi generis nimi-*

(a) D. Fizes, Tract. Febrium, cap. de Febre malignâ.

* *Auctore M. CLERIADO VACHIER*, 1756.

rùm alias acescentes, alias acres, alias acerrimas ac velut venenatas in sinu suo gerens. Hinc oriuntur symptomata eò graviora, quò alia aliis contraria medelas oppositas exigant. Quantùmvis numerosa sint & atrocia febris malignæ symptomata, quamtùmvis composita sit illius causa, quotièscumque varias indicationes adimplere licet, & infarctus viscerum inflammatorius venæ-sectionibus ac demulcentibus ità cautè expugnatur, ut attendatur ne fibrarum tonus in eo morbo multùm debilitatus omninò frangatur, & fluidorum spissitudo cardiacis emendatur, & pravorum succorum in primis viis nidulantium emeticis ac catharticis evacuatio promovetur, sed eâ cautelâ quâ præcaveatur, ne materiæ morbidæ moleculæ acres excandescant; totiès morbi sævitiem profligat ars apollinaris. Interdùm ex medentibus non tantùm requiritur opus, scilicet quandò viscera vel remediis adjuta, vel ex se ità robusta ut ad partes externas febrilem causam ablegent: tunc glandulæ, ut potè quæ debiliori textu donatæ infarciuntur, inflammantur; hinc bubones, qui ideò critici nominantur, quià iis obortis febris malignæ symptomata remittuntur. Verùm licèt morbi causa in parte ignobili velut incuneata videatur, haud contemnenda. Etiam-nùm ex metastasi in procinctu sunt maxima mala, quæ ut avertantur, eò dirigenda est Medici cura, ut teterrima labes è corpore citò citiùs educatur. Idcircò si nulla opera hunc finem maturiùs assequatur, quàm bubonis incisio, hæc statim celebranda.

II.

BUBONUM curationem duobus modis aggredi solemne est, nempè resolutione & suppuratione. Priorem medelam suscipiunt bubones essentiales; ii enim licèt producantur aut à cohibitâ secretione aut ab ictu, modò venæ-sectionibus è glandulis revellatur sanguis, ac resolventibus topicis humores concreti attenuentur, & refocilletur vasorum tonus; fluida priùs stagnantia vel per cutis poros avolant, vel emendata & assimilata sanguinis vias absque noxâ iterùm subeunt. Nec infeliciter resolvuntur bubones symptomatici, sic hydrargirosi ritè administratâ haud infrequenter discutiuntur bubones venerei; imò cùm huic cesserunt, luem syphiliticam radicitùs fuisse extinctam pro certò habetur. Et ipsi bubones pestilentes qui, non secùs ac alia dirissima symptomata concomitantia, sobolèscunt ab insigni corruptelâ sanguinis in suâ crasi perversi, à remediis sanguinis universam labem resarcientibus, non neglectis topicis, quandoque resolvuntur. At verò bubonum criticorum in febribus malignis resolutionem tentare, grande piaculum credàs. Vel non fiet resolutio, & intercà conamine inani prorogabuntur ægrotantis cruciatus, vel quod pessimum, venæ-sectionibus revelletur ad interiora fluidum exitiale, topicis ad viscera repercutientur miasmata venenosa, remediis internis ab opere salutari amovebitur natura: hinc lypothimiæ, syncopes, comata, obscura deliria, tendinum subsultus, inflammationes viscerum gangrenodeæ, mors. Verùm valentissimo molimine juvetur natura, quæ hostem infensissimum superare non potis, eum removit. Ociùs è corpore eximatur materia, quæ illius ruinam machinatur. Non tutiori medelâ educentur inemendabiles succi in glandulâ sævientes, quàm ipsâmet suppurante glandulâ. Quis ergò inficiàs eat suppurationem celerrimè esse promovendam,

III.

GLANDULÆ, cùm vasculis lymphaticis pluribus inflexis potissimùm conflentur, paucioribus verò sanguineis intertextæ sint, lentè ad suppurationem ducuntur. Præterea in bubonibus criticis plurima suppurationi obstant. Humor maximè spissus attritioni reluctatur; glandularum vasa, priùs febre malignâ debilitata, jam infarctu obruta debiliùs oscillant; sanguis corruptus, in anfractuosos & debilitatos glandulæ recessus conamine naturæ pulsus, intestino motu segniori donatur. Attamen unico opere suppuratorio tutò exterminari potest teterrima lues. Idcircò cùm bubonum criticorum spontanea suppuratio non nisi ægerrimè peragi queat, potentissimâ arte excitanda. At non alia encheïresis efficaciùs & tutiùs metam attinget, quàm glandulæ incisio. Hâc enim operatione profundetur sanguis sordidus, qui, tanquàm febris malignæ colluvies, stagnabat. Ideò imminutis in glandulâ resistentiis, novus sanguis jam expurgatus majori copiâ appellet, vasa sectione irritata validiùs oscillabunt. Quæ cùm ità se habeant, nemini non liquet suppurationem brevì futuram. Mox enim vasa secta in se retrahentur, & ab aliis pressa humorum effluxum negabunt; intereà vasa integra, eò magis turgescentia, quò nullus per vasa secta meatus, validiùs oscillabunt. Hinc atterentur vasorum sectorum tunicæ unà cum fluidis contentis, & per inflictum vulnus citò evomentur miasmata exitiosa.

IV.

QUANTI bubonum criticorum in febribus malignis valeat incisio, ex periculis ab eâ propulsatis pendatur. Periculum est, ne cordis & arteriarum vires à febre malignâ labefactatæ impares sint ad glandulæ vasorum tonum ità frangendum, ut materia morbifica in his figatur; & ideò timendum, ne ad organa præstantissima iterùm venefica illuvies abigatur. Supposito quòd glandula ità liquidorum impulsui cesserit, ut lymphatica omni tono fuerint orbata, vi systalticâ in sanguiferis permanente, hæc lapsu temporis sese expedient, illa verò unà cum contentis solidescent, indurabuntur; undè scirrhus cancri parens. Quantùmvis deterrima sint ab induratione impendentia mala, ut potè quæ diffita, maximum terrorem non incutiunt. At ostia pulsant gangrena & sphacelus; quippe cùm sanguifera omnia jam turgida ità novo impulsui cedant, ut summoperè dilatata reagere nequeant; in his contenta tanquàm in cloacâ putrefient. Aut licet sanguifera systalticas vires retinuerint, mox particulæ acerrimæ ac velut venenatæ omnia vasa corrodent, lacerabunt, & vasorum laciniæ unà cum fluidis extravasatis in putidam putrilaginem abibunt. Undè partis corruptio, citò totius necem illatura.

V.

ASSIGNATA bubonum criticorum in febribus malignis causâ, perpensis urgentibus periculis, quæ ab eorum incisione arcentur; quis dubitet hanc statim celebrandam? Huic autem operationi exequendæ se accingens Chirurgus, det operam ut *stenonis* ductus in parotidibus à sectione

ſint immunes, ut axillæ vaſa & nervorum trunci à ſectione bubonum in axillis non lædantur, ut inciſio hanc directionem obtineat, quæ cicatrici ſucceſſuræ non noceat. Idcircò parotides ope ſcalpelli recti profundè incidantur juxtà lineam perpendicularem ab auribus ad angulum maxillæ; in glandulis axillarum & inguinum ſectio ſit tranſverſa, dein ſcarificetur glandula, ſi imminentis gangrenæ ſit ſuſpicio. Sectâ glandulâ, ſanguine effuſo, inſerantur penicilli unguento baſilicone, theriacâ & balſamo ſulphuris therebintinato illiti. Demùm operiatur tumor iis, quæ ſuppurationem protrahant. Hâc encheïreſi citò tutò terminabuntur bubones critici. Nobis incaſſùm objiceres expectandam maturationem & juvandam topicis, ut dein collecto puri exitus lanceolæ ope præbeatur; cùm jàmjàm probaverimus ſuppurationem ſpontaneam admodùm incertam eſſe, ſed è contrà metaſtaſim & gangrenam maximè imminere. Undè concludere licet.

Ergò bubones critici in febribus malignis ſtatim incidendi.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Claudius-Thomas-Guillelmus Guilbert de Préval.

M. Jacobus Gourlez de la Motte.

M. Joannes-Baptiſta Baſſeville.

M. Simon-Antonius Bringaud.

M. Claudius-Joſephus Gentil, Militarium Noſocomiorum ad Regis Exercitum Medicus.

M. Edmundus-Thomas Moreau, Scholarum Profeſſor.

M. Nicolaus le Roy de S. Aignan.

M. David Vaſſe.

M. Ludovicus-Claudius Bourdelin, antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Berolinenſis Socius, & in Horto Regio Chymiæ Profeſſor.

Proponebat Pariſiis COSMA-AUGUSTINUS LÉZURIER, Rothomagæus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1762, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Med. Typographi, 1762.